

Innspill til partiprogrammene i Oslo for bystyre- og bydelsutvalgvalget 2027

Innledning

Dette innspillet er gitt fra LO Region Oslo, og er forankret i regionrådet for Oslo. Regionrådet består av representanter fra alle LOs forbund i Oslo, ungdomstillitsvalgt og representanter fra LO i Oslo. Innspillet er ikke ment som et ferdig partiprogram eller som uttømmende føringer, men som et bidrag til partienes programarbeid foran bystyre- og bydelsutvalgvalget i 2027.

I arbeidet har vi også oppfordret forbund og foreninger til å komme aktivt med innspill til partiene. Vi vet i tillegg at LO i Oslo, lokalorganisasjonen som samordner fagforeningene i Oslo, har et pågående arbeid og vil oversende egne innspill. Samlet viser dette bredden i fagbevegelsens engasjement for hvilken retning Oslo skal ta.

LO engasjerer seg i lokalvalg fordi lokalpolitikken betyr mye for medlemmenes hverdag. Det handler om helse og omsorg, skole og utdanning, barnehager, kollektivtransport, bolig, arbeidsplasser, seriøst arbeidsliv, kultur, fritidstilbud og trygghet i nærmiljøene. Mange av de viktigste sakene for LOs medlemmer avgjøres, påvirkes eller gjennomføres lokalt.

LO Region Oslo representerer medlemmer og tillitsvalgte i hele bredden av arbeidslivet i hovedstaden. Våre medlemmer jobber i kommunen, i staten, i privat sektor, i kultur, reiseliv, bygg, handel, transport, helse, oppvekst, industri, service og mange andre deler av arbeidslivet. De kjenner Oslo fra arbeidsplassene, fra bydelene og fra tjenestene folk er avhengige av.

Oslo er Norges hovedstad, landets største arbeidsmarked, en internasjonal kunnskapsby og hjem for mennesker med svært ulike liv, inntekter og muligheter. Det gjør Oslo til en by med store muligheter, men også store forskjeller. Nettopp derfor må politikken bygge på trygghet, rettferdighet og fellesskap.

For oss er det avgjørende at de rødgrønne partiene går til valg på en politikk som bygger byen nedenfra. Oslo skal være en by for arbeidsfolk, studenter, lærlinger, barnefamilier, eldre og alle som trenger fellesskapets trygghet. Det krever sterke offentlige tjenester, seriøst arbeidsliv, aktiv boligpolitikk, gode utdanningsløp og forebygging framfor reparasjon. Det krever også en framtidsrettet klima- og miljøpolitikk som kutter utslipp, tar vare på natur og bymiljø, og samtidig sikrer rettferdig omstilling med trygge arbeidsplasser og kompetanse for framtiden.

Det er viktig at partiene på venstresiden står sammen om en tydelig retning for Oslo. Arbeidslivet trenger et sterkt rødgrønt samarbeid, og Oslo trenger partier som har tett og godt samarbeid med

33 tillitsvalgte. Det er på arbeidsplassene vi ser hvordan politikken virker i praksis. Derfor bør
34 tillitsvalgte, verneombud og ansatte brukes aktivt i utviklingen av politikken for byen.

35 Forankring i hele LO-familien er avgjørende for å lykkes. Politikk som kommer fra arbeidsplassene,
36 klubbene, fagforeningene og de tillitsvalgte, gir bedre løsninger og større legitimitet. Det er også
37 slik vi sikrer at lokalpolitikken faktisk treffer de utfordringene folk møter i hverdagen.

38 Mye av politikken som påvirker Oslo avgjøres nasjonalt. Likevel har Oslo kommune et stort ansvar.
39 Kommunen er både tjenesteyter, arbeidsgiver, innkjøper, samfunnsutvikler og politisk stemme på
40 vegne av byen. Der kommunen ikke selv har hele ansvaret, må Oslo bruke sin tyngde til å jobbe
41 opp mot staten, Stortinget og egne partier nasjonalt.

42 De rødgrønne partiene bør derfor forplikte seg til en politikk som reduserer forskjeller, styrker
43 arbeidsfolks makt, bygger opp offentlige tjenester og sikrer demokratisk kontroll over
44 fellesskapets verdier.

45 Dersom partiene ønsker flere konkrete innspill, eller ønsker å møte tillitsvalgte og medlemmer fra
46 ulike deler av arbeidslivet i Oslo, er det bare å ta kontakt. Vi bidrar gjerne.

47

48 Oslo kommune som arbeidsgiver

49 Oslo kommune er en av landets største arbeidsgivere. Med titusenvise av ansatte har kommunen et
50 stort ansvar for å gå foran som en trygg, seriøs og inkluderende arbeidsgiver.

51 Kommunen må sikre hele, faste stillinger som hovedregel, god grunnbemanning og en
52 heltidskultur i alle tjenester. Dette er avgjørende både for kvaliteten på tjenestene, for rekruttering
53 og for de ansattes arbeidsmiljø. Trygge ansatte gir tryggere tjenester.

54 Oslo kommune må også styrke partsarbeidet i hele kommunen. Tillitsvalgte og verneombud må
55 ha tid, ressurser og reell mulighet til å skjøtte vervene sine. De må involveres tidlig i
56 endringsprosesser, omstillinger og utvikling av tjenestene. Tillitsreform må bety mer enn fine ord.
57 Den må merkes på arbeidsplassene.

58 Kommunen må satse systematisk på skoloring av ledere, godt HMS-arbeid og en arbeidskultur der
59 ansatte blir lyttet til. Ledere i Oslo kommune må ha kompetanse i lov- og avtaleverk,
60 partssamarbeid, medbestemmelse, inkludering og forebygging av trakassering og diskriminering.

61 Oslo kommune må også være en arbeidsgiver som tar kampen mot diskriminering på alvor.
62 Arbeidslivet er en av de viktigste arenaene for inkludering. Planer og handlingsprogrammer må
63 følges opp i praksis, på den enkelte arbeidsplass, sammen med de tillitsvalgte.

64 De rødgrønne partiene må gå til valg på å:

- 65 • sikre hele, faste stillinger og styrket grunnbemanning i Oslo kommune
- 66 • styrke partsarbeidet og gi tillitsvalgte gode rammer for vervet

- sikre systematisk HMS-arbeid i alle kommunale virksomheter
- skolere ledere bedre i partssamarbeid, arbeidsmiljø, inkludering og lov- og avtaleverk
- bruke tillitsreformen til å gi ansatte og fagmiljøer mer innflytelse over tjenestene
- sikre at Oslo kommune er en arbeidsgiver som forebygger trakassering, diskriminering og utenforskap på arbeidsplassene

Sterke bydeler, velferd og forebygging

Bydelene er en viktig førstelinje for velferden i Oslo. Det er i bydelene og de lokale tjenestene folk møter helsestasjon, barnevern, sosialtjenester, fritidsklubber, oppsøkende tjenester, eldreomsorg og forebyggende arbeid. Når bydelene kuttes, kuttes det i tryggheten til barn, unge, familier, eldre og sårbare grupper.

LO Region Oslo har ikke konkludert i spørsmålet om den pågående bydelsreformen. For oss er ikke kartet eller antall bydeler det viktigste. En eventuell reform må bidra til bedre tjenester, sterkere fagmiljøer, mindre levekårsforskjeller og mer rettferdig fordeling av kommunale boliger. Bydelene må rustes økonomisk, og reformen kan ikke føre til ufinansierte oppgaver, svakere lokaldemokrati eller større avstand mellom folk og tjenestene.

De siste årene har mange bydeler vært presset hardt. Når budsjettene kuttes, rammer det ikke bare administrasjon eller «effektivisering». Det rammer ansatte, brukere og lovpålagte tjenester. Det fører til færre folk på jobb, dårligere oppfølging, mer press på barnevernet og mindre forebygging.

Fritidsklubber, oppsøkende tjenester og lokale møteplasser er ikke luksus. Det er forebygging. Det er steder der barn og unge blir sett før problemene vokser seg store. Når vi kutter i fritidsklubbene, kutter vi i tryggheten til barn og unge.

Oslo må derfor styrke bydelenes økonomi og sikre at forebyggende tjenester ikke blir salderingspost. Det må settes av mer penger til fritidsklubber, barnevern, barnehager, oppsøkende virksomhet og lokale lavterskeltilbud.

Psykisk helse og rus må også styrkes. Når kapasiteten i psykisk helsevern og rusbehandling ikke er god nok, merkes presset raskt i bydelene, rusinstitusjonene og de kommunale tjenestene. Da må kommunen ha ressurser, ansatte og kompetanse til å følge opp mennesker med sammensatte behov. Det trengs sterkere fagmiljøer, mer stabilitet og bedre samhandling mellom kommunen, bydelene og spesialisthelsetjenesten.

God velferd handler også om beredskap. Sterke kommunale tjenester er avgjørende når kriser oppstår. Helse, omsorg, tekniske tjenester, bydrift, sosialtjenester og lokale møteplasser er en del av samfunnets grunnberedskap. Et for lavt tjenestenivå i hverdagen svekker også evnen til å håndtere kriser.

De rødgrønne partiene må gå til valg på å:

- 103 • styrke bydelenes økonomi og stoppe usosiale kutt i førstelinjen
- 104 • øke de øremerkede midlene til fritidsklubber betydelig
- 105 • styrke barnevern, barnehager og oppsøkende tjenester med flere ansatte
- 106 • satse på psykisk helse og rus, med bedre bemanning, kompetanse og oppfølging
- 107 • sikre at forebygging prioriteres foran kortsiktige budsjettkutt
- 108 • styrke bibliotek, fritidsklubber, idrett, kulturarenaer og andre åpne møteplasser
- 109 • sikre bedre samhandling mellom kommune, bydel og spesialisthelsetjeneste
- 110 • styrke kommunale tjenester som en del av Oslos beredskap
- 111

112 Barn, ungdom og oppvekst

113 Barn og unge trenger trygge fellesskap, gode voksne og sterke offentlige tjenester. Oslo må føre
114 en oppvekstpolitikk som gir alle barn mulighet til å delta, lære og høre til, uavhengig av familiens
115 økonomi, bakgrunn eller bydel.

116 Barnehagen er en viktig del av utdanningsløpet og grunnlaget for barns utvikling, språk, læring og
117 sosiale ferdigheter. Barnehagene må ha nok ansatte, høy kompetanse og gode arbeidsvilkår. Oslo
118 må sikre kvalitet i barnehagene, sørge for at nye barnehager som bygges drives i kommunal
119 egenregi, og ikke selge kommunale barnehager. Skolen må være praktisk, variert og relevant. Flere
120 elever må oppleve mestring. Lærere og ansatte i skolen skal ikke stå alene. Det trengs et sterkt lag
121 rundt eleven, med miljøarbeidere, fagarbeidere, helsesykepleiere, sosialfaglig kompetanse og
122 andre yrkesgrupper som kan bidra til bedre læringsmiljø og tidligere innsats.

123 I Oslo kulturskole opplever barn og unge mestring, fellesskap og økt livskvalitet. Gjennom trygge
124 og faglige rammer bidrar kulturskolen til å redusere forskjeller og sikrer at barn fra levekårsutsatte
125 områder kan delta på lik linje med andre.

126 Forebygging av utenforskap, kriminalitet, hat og ekstremisme starter i hverdagen. Skolen,
127 fritidsklubbene, bibliotekene, idretten og kulturarenaene er avgjørende møteplasser.

128 De rødgrønne partiene må gå til valg på å:

- 129 • sikre nok ansatte og høy kompetanse i barnehagene
- 130 • sørge for at nye barnehager som bygges drives i kommunal egenregi
- 131 • ikke selge kommunale barnehager
- 132 • begrense kommersialisering av barnehagesektoren
- 133 • styrke laget rundt eleven i Osloskolen
- 134 • gjøre skolen mer praktisk, variert og arbeidslivsnær
- 135 • sikre flere miljøarbeidere og sosialfaglige ressurser i skolen
- 136 • styrke fritidsklubber, bibliotek, idrett og kulturarenaer som inkluderende møteplasser
- 137 • sørge for at alle barn og unge kan delta i fritidsaktiviteter uavhengig av familiens økonomi
- 138 • styrke arbeidet mot mobbing, rasisme, hat, fordommer og diskriminering i skolen og på
139 fritidsarenaer

- øke midlene til kulturskolen for flere lærerstillinger og et bredere og likeverdig tilbud for barn og unge i alle deler av byen og i alle samfunnslag.

Arbeid og inkludering

Arbeidslivet er en av de viktigste inkluderingsarenaene vi har. Arbeid gir inntekt, fellesskap, struktur, mestring og framtidstro. Derfor må Oslo bruke arbeidslivet mer aktivt for å forebygge utenforskap blant unge.

Oslo trenger flere praktiske lavterskeltilbud for unge som står utenfor, eller som står i fare for å falle ut av skole og arbeid. Slike tilbud må kombinere arbeidstrening, tett oppfølging, kvalifisering og mulighet for å gå videre til læreplass, utdanning eller ordinært arbeid. Tiltak som gir unge mestring og erfaring fra arbeidslivet må styrkes, ikke kuttes.

Oslo kommune må samarbeide tettere med arbeidslivet, skolene, NAV og bydelene for å gi flere unge praktisk erfaring og en vei inn i arbeid eller utdanning. Det gjelder både unge som har falt ut, og unge som står i fare for å falle ut. Flere sommerjobber, praksisplasser, læreplasser og kommunale arbeidstreningstilbud kan gi ungdom mestring, nettverk og erfaring med arbeidslivets krav og muligheter.

Kommunen bør også samarbeide mer systematisk med lokalt næringsliv. Mange arbeidsgivere ønsker å bidra, men trenger tydelige rammer, oppfølging og kontaktpunkt inn mot kommunen. Oslo bør derfor utvikle partnerskap mellom bydelene, skolene og lokale arbeidsgivere, slik at flere unge får prøve seg i trygge og seriøse arbeidsmiljøer.

De rødgrønne partiene bør gå til valg på å:

- styrke og videreutvikle arbeidsinkluderings tiltak for unge
- opprette nye praktiske lavterskeltilbud for unge som trenger en vei inn i arbeid eller utdanning
- gi flere ungdommer sommerjobb, praksisplass, læreplass og arbeidstrening
- bruke kommunale virksomheter mer aktivt som inkluderingsarenaer
- styrke samarbeidet mellom skole, bydel, NAV og lokalt arbeidsliv
- sikre tett oppfølging og faglig støtte til unge som trenger det
- bruke arbeid og utdanning aktivt som forebygging mot utenforskap og kriminalitet

Utdanning, studentby, yrkesfag og fagskole

Oslo er en kompetanseby. Universitetene, høyskolene, fagskolene og forskningsmiljøene gjør byen sterkere, mer internasjonal og mer framtidsrettet. Samtidig er Oslo også en fagarbeiderby. Kommunen, næringslivet og velferden trenger flere fagarbeidere i årene som kommer.

- 174 Oslo skal være en god studentby. Studenter fra hele landet og hele verden bidrar til byen,
175 kulturlivet, arbeidslivet og kunnskapsmiljøene. Da må Oslo også ta studentvelferd på alvor. Bolig
176 er viktig, men studenters levekår handler også om psykisk helse, økonomi, møteplasser, trygghet
177 og arbeidsliv.
- 178 Titusenvis av studenter jobber i Oslo. Mange jobber i handel, servering, reiseliv, kultur og service.
179 Mange er økonomisk sårbare, har lite sikkerhetsnett og kan derfor være utsatt for sosial dumping,
180 trakassering og arbeidsvilkår de ellers ikke ville akseptert. Studenter som mottar støtte fra
181 lånekassen har heller ikke de samme rettighetene hos NAV som andre arbeidstakere, noe som
182 gjør de sårbare ved uforutsette kriser som sykdom eller permitteringer, slik som vi opplevde under
183 korona-pandemien. Oslo kommune bør samarbeide med studentorganisasjoner, fagbevegelsen
184 og arbeidsgivere for å gi studenter bedre kunnskap om rettigheter, organisering og seriøst
185 arbeidsliv.
- 186 Yrkesfag må samtidig løftes kraftig. Flere elever enn tidligere søker yrkesfag i Oslo, men andelen
187 ligger fortsatt langt under landsgjennomsnittet. Det må føres en politikk som sikrer arbeidskraften
188 kommunen, næringslivet og samfunnet trenger.
- 189 Oslo bør ha som mål at antallet elever som søker og kommer inn på Vg1 yrkesfag øker med minst
190 10 prosent i løpet av valgperioden. Det krever flere skoleplasser, moderne utstyr, flere
191 yrkesarenaer, flere lære-plasser og tettere samarbeid med arbeidslivet.
- 192 Fagskolen i Oslo må også styrkes. Når flere tar yrkesfag, må flere også få mulighet til videre
193 utdanning gjennom fagskolen. Fagskolen bør få flere frie midler til å utvikle nye tilbud i samarbeid
194 med næringslivet, korte kompetansegivende kurs og utdanninger som svarer på behovene i
195 arbeidslivet.
- 196 De rødgrønne partiene må gå til valg på å:
- 197 • styrke Oslo som kunnskapsby og studentby
 - 198 • samarbeide tettere med studentorganisasjoner om helse, velferd og møteplasser
 - 199 • styrke lavterskel helsetilbud for studenter og unge voksne
 - 200 • utvikle informasjon og tiltak om arbeidslivsrettigheter for studenter
 - 201 • legge til rette for at flere studenter organiserer seg
 - 202 • øke søking og inntak til yrkesfag med minst 10 prosent i perioden
 - 203 • bygge flere yrkesarenaer og utvide kapasiteten i yrkesfaglige utdanningsprogrammer
 - 204 • sikre moderne utstyr og relevante utdanningstilbud
 - 205 • ta inn flere lærlinger i Oslo kommunes egne virksomheter
 - 206 • bruke Oslomodellen og innkjøpsmakten til å sikre flere lære-plasser i privat sektor
 - 207 • styrke Fagskolen i Oslo med flere studie-plasser og frie utviklingsmidler
 - 208 • styrke og synliggjøre det offentlige fagskoletilbudet som en vei videre for fagarbeidere
 - 209

210 Bolig som velferdspolitik

211 Bolig er en forutsetning for arbeid, utdanning, helse og deltagelse. Når vanlige arbeidsfolk,
212 studenter, lærlinger og barnefamilier ikke har råd til å bo i Oslo, blir byen mindre rettferdig og
213 mindre bærekraftig.

214 Oslo trenger en mer aktiv boligpolitikk. Markedet alene løser ikke boligkrisen. Kommunen må
215 bruke tomter, planverktøy, reguleringer, samarbeid med ideelle aktører og politisk styring for å
216 sikre flere rimelige boliger.

217 Boligpolitikken er blitt for markedstilpasset, og arbeidsfolk med vanlige inntekter presses ut av
218 Oslo.

219 Ingen boliger i Oslo skal stå tomme mens folk mangler et sted å bo. Kommunen må bruke de
220 virkemidlene den har for å motvirke spekulasjon, tomme boliger og uregulert korttidsutleie.
221 Korttidsutleie gjennom plattformer som Airbnb må reguleres slik at boliger i større grad brukes til
222 fast bosetting, ikke trekkes ut av boligmarkedet i en by med stor boligmangel.

223 Student- og lærlingboliger må prioriteres. Oslo trenger flere rimelige utleieboliger for unge som tar
224 utdanning, går i lære eller er i starten av arbeidslivet. Ideelle aktører som bygger og driver rimelige
225 boliger uten profittformål må få bedre vilkår.

226 Det må også utvikles en sterkere ikke-kommersiell boligsektor. Flere kommunale boliger, ikke-
227 kommersielle utleieboliger, eldreboliger og trygghetsboliger er viktig både for sosial utjevning og
228 for å sikre at folk kan bo i byen gjennom ulike livsfaser.

229 De rødgrønne partiene må gå til valg på å:

- 230 • føre en aktiv boligpolitikk som gjør det mulig for vanlige arbeidsfolk å bo i Oslo
- 231 • bygge flere student- og lærlingboliger
- 232 • styrke ikke-kommersielle og ideelle boligmodeller
- 233 • bruke kommunale tomter mer aktivt til sosial boligpolitikk
- 234 • sikre flere kommunale boliger og bedre oppfølging av vanskeligstilte
- 235 • satse på eldreboliger og trygghetsboliger
- 236 • motvirke at boliger blir stående tomme
- 237 • regulere korttidsutleie bedre, slik at flere boliger brukes til fast bosetting
- 238 • jobbe opp mot staten for bedre Husbank-ordninger og bedre rammer for ideelle
- 239 boligaktører

240

241 Seriøst arbeidsliv, Oslomodellen og Fair Play Bygg

242 Oslo kommune er en enorm innkjøper. Kommunen handler for store summer hvert år og har
243 derfor betydelig makt til å påvirke arbeidslivet. Fellesskapets penger skal bygge seriøst arbeidsliv,
244 ikke finansiere sosial dumping og useriøse aktører.

- 245 Oslomodellen er et viktig verktøy i dette arbeidet. Den må styrkes, ikke svekkes. Den må utvikles
246 videre, utvides til flere områder og følges opp med reell kontroll. Regler uten kontroll virker ikke.
247 Det hjelper lite å stille krav dersom ingen undersøker om kravene etterleves.
- 248 Oslo må stille tydelige og forpliktende seriøsitetsskrav ved alle offentlige innkjøp og anskaffelser.
249 Det må stilles krav til lønns- og arbeidsvilkår, lærlinger, fagopplæring, faste ansettelser, korte
250 leverandørkjeder, HMS og dokumentasjon. Kommunen må også ha nok kompetanse og ressurser
251 til å kontrollere kontraktene.
- 252 Oslo må også styrke støtten til Fair Play Bygg Oslo og omegn. Da Oslo tidligere støttet tiltaket med
253 2 millioner kroner, var det en tydelig prioritering av kampen mot arbeidslivskriminalitet. Det
254 borgerlige byrådet har kuttet støtten de siste årene, og da svekkes innsatsen mot useriøse aktører
255 og sosial dumping. Oslo bør derfor øke støtten til 3 millioner kroner årlig.
- 256 Oslos kulturliv er preget av sosial dumping der instruktører har dårlige lønns- og arbeidsvilkår og
257 frivillige styrer fungere som arbeidsgivere. Det må etablere en Oslo-modell for kultursektoren der
258 kommunen tar arbeidsgiveransvar gjennom ansettelse i kulturskolen, slik som i andre kommuner.
- 259 Søndagsåpne butikker må også løftes som et seriøsitetsspørsmål. I deler av Oslo er det for mange
260 butikker som utfordrer eller omgår regelverket. Dette skaper konkurransevridning mot butikker
261 som følger loven, og det presser arbeidsvilkårene i varehandelen. Kommunen og bydelene bør gå i
262 dialog med butikker som holder ulovlig søndagsåpent, og vurdere hvilke kommunale virkemidler
263 som kan brukes. Der anmeldelser ikke fører fram, bør kommunen se på muligheter knyttet til
264 tillatelser, uteareal, samarbeid og andre sanksjoner innenfor lovverket.
- 265 Søndagsåpne butikker må løftes som et seriøsitetsspørsmål. Kommunen og bydelene bør gå i
266 dialog med butikker som holder ulovlig søndagsåpent og bruke de virkemidlene som er nødvendig
267 for å hindre at butikker omgår regelverket.
- 268 De rødgrønne partiene må gå til valg på å:
- 269 • styrke, utvikle og utvide Oslomodellen
 - 270 • sikre bedre kontroll og oppfølging av kommunale kontrakter
 - 271 • stille strengere krav til lønns- og arbeidsvilkår, lærlinger, fagopplæring og seriøsitet
 - 272 • begrense lange underleverandørkjeder
 - 273 • styrke støtten til Fair Play Bygg Oslo og omegn til 3 millioner kroner årlig
 - 274 • bruke kommunens innkjøpsmakt til å fremme tariff, faste ansettelser og lærlinger
 - 275 • sikre at seriøse bedrifter ikke taper mot useriøse aktører
 - 276 • jobbe aktivt mot ulovlig søndagsåpne butikker og konkurransevridning i handelsnæringen
 - 277 • stille krav om etterlevelse av allmenngjorte tariffavtaler i relevante bransjer
 - 278 • sørge for at bevillinger, tillatelser og kommunale ordninger ses i sammenheng med
 - 279 seriøsitet og regelverksetterlevelse
 - 280 • etablere en Oslo-modell for kultursektoren der kommunen tar arbeidsgiveransvar
 - 281 gjennom ansettelse av instruktører i kulturskolen.
 - 282

283 Offentlig drift, beredskap og demokratisk kontroll

284 Fellesskapets tjenester skal styres demokratisk. Oslo trenger politikere som tar ansvar for
285 tjenestene byen og bydelene har ansvar for, ikke politikere som gjemmer seg bak anbud,
286 kontrakter og selskaper.

287 Kommunale tjenester skal som hovedregel drives i egen regi. Det gir demokratisk styring, høyere
288 kvalitet, bedre beredskap, sterkere fagmiljøer og tydeligere ansvar. Når tjenestene fragmenteres
289 gjennom anbud og underleverandører, blir det vanskeligere å styre, vanskeligere å kontrollere og
290 lettere å skyve ansvar bort fra de folkevalgte.

291 Renovasjon er et tydelig eksempel. Da renovasjonen ble konkurranseutsatt, endte Oslo med krise,
292 dårlig styring og store problemer for både innbyggere og ansatte. Slike erfaringer viser hvorfor
293 kommunen må ha kontroll over kritiske tjenester.

294 Parker, byrom, infrastruktur, renovasjon, vedlikehold og andre grunnleggende bydriftstjenester
295 bør som hovedregel drives i egen regi. Det gir bedre beredskap, sterkere fagmiljøer, mer
296 demokratisk kontroll og bedre mulighet til å styre kvaliteten.

297 Noen ganger må kommunen kjøpe tjenester eksternt. Da må det skje med strenge krav, god
298 kontroll og tydelig ansvar. Fellesskapets penger skal brukes godt, og aldri på bekostning av lønns-
299 og arbeidsvilkår.

300 De rødgrønne partiene må gå til valg på å:

- 301 • sikre at kommunale tjenester drives i offentlig egenregi
- 302 • ta tjenester tilbake i kommunal regi der det gir bedre kvalitet, kontroll og arbeidsvilkår
- 303 • sikre offentlig kontroll over renovasjon, bydrift, parker, infrastruktur og beredskapskritiske
- 304 tjenester
- 305 • bygge sterke kommunale fagmiljøer innen drift og vedlikehold
- 306 • sikre at eksterne kjøp følges opp med strenge krav og reell kontroll
- 307 • stille kvalitet, beredskap og arbeidsvilkår foran laveste pris
- 308 • sikre at folkevalgte tar ansvar for tjenestene kommunen har ansvar for
- 309

310 Helse og omsorg

311 Kommunens viktigste oppgave er å sikre trygghet og gode levevilkår for innbyggerne. Helse- og
312 omsorgstjenestene må ha nok ansatte, høy kvalitet og stabile fagmiljøer.

313 Helse- og omsorgstjenestene skal drives i offentlig egenregi, med faste ansatte, systematisk
314 kompetanseheving, god oppgavefordeling og en tydelig heltidskultur. Når kommunen selv har
315 ansvar for drift, ansatte og fagmiljøer, blir det lettere å sikre kvalitet, kontinuitet, beredskap og
316 demokratisk kontroll. Gode tjenester bygges av trygge ansatte med tid, kompetanse og gode
317 arbeidsvilkår.

318 Alle eldre skal ha en verdig eldreomsorg som ivaretar menneskeverd, selvbestemmelse og
319 livskvalitet. Hjemmetjenesten må styrkes slik at folk kan bo hjemme så lenge det er helsemessig
320 forsvarlig. Samtidig må Oslo sikre nok sykehjemsplasser, omsorgsboliger, aktivitetssentre og gode
321 fellesskap for eldre.

322 Velferdsteknologi kan være positivt der den gir økt mestring, trygghet og selvstendighet. Men
323 teknologi må støtte ansatte og brukere, ikke brukes som erstatning for nødvendig bemanning.

324 De rødgrønne partiene må gå til valg på å:

- 325 • styrke grunnbemanningen i helse- og omsorgstjenestene
- 326 • sikre hele, faste stillinger og heltidskultur i helse og omsorg
- 327 • sikre at helse- og omsorgstjenester drives i offentlig egenregi
- 328 • styrke hjemmetjenesten og sikre god tid til hver enkelt bruker
- 329 • sikre god og næringsrik mat, aktivitet og sosial deltakelse for eldre
- 330 • bruke velferdsteknologi der den gir bedre livskvalitet og trygghet, ikke som erstatning for
331 ansatte
- 332 • sikre at ansatte får nødvendig tøy, utstyr og arbeidstøy de trenger for å gjøre jobben sin
- 333

334 Reiseliv, servering og uteliv

335 Reiselivsnæringen er viktig for Oslo. Hotell, restaurant, kultur, servering og opplevelser skaper
336 arbeidsplasser og gjør byen levende. Samtidig er deler av bransjen preget av høy turnover, lav
337 organisasjonsgrad, deltidsarbeid, språkutfordringer og useriøse aktører.

338 I deler av serveringsbransjen ser vi også tilfeller av overetablering. Når for mange aktører
339 konkurrerer om det samme markedet, settes bransjen under press. Det kan bidra til konkurser,
340 kortsiktig drift og økt press på lønns- og arbeidsvilkår. En seriøs reiselivs- og serveringspolitikk må
341 derfor også handle om bærekraftig utvikling av bransjen.

342 Oslo må støtte de seriøse aktørene og slå hardere ned på de som utnytter folk. Kommunen bør
343 bruke skjenkepolitikk, kontroll, veiledning, innkjøp og samarbeid med partene i arbeidslivet for å
344 utvikle et mer seriøst reiseliv.

345 Det bør etableres et partssammensatt råd for seriøsitet i reiselivsnæringen. Kommunen må
346 samarbeide med arbeidsgiverorganisasjoner, fagbevegelsen og bransjen om kompetanse,
347 lærlinger, språk, HMS, heltidskultur og seriøs drift.

348 De rødgrønne partiene må gå til valg på å:

- 349 • styrke arbeidet for seriøsitet i reiseliv, servering og uteliv
- 350 • etablere et partssammensatt råd for seriøsitet i reiselivsnæringen
- 351 • styrke kontrollen med arbeidsvilkår, skjenking og useriøs drift
- 352 • utvikle flere fagopplærings- og fagskoletilbud rettet mot bransjen

- 353 • motvirke alenearbeid og utrygge arbeidsforhold
- 354 • sikre at kommunen støtter seriøse aktører som tar ansvar for ansatte og lærlinger
- 355 • bruke kommunens virkemidler til å motvirke overetablering, konkurspress og useriøs drift i
- 356 serveringsbransjen
- 357

358 Aktiv næringspolitikk og rettferdig omstilling

359 Oslo trenger en aktiv næringspolitikk som skaper arbeidsplasser, styrker verdiskaping og sikrer
360 stabile inntekter til fellesskapet. Verdiskaping er en forutsetning for velferd og rettferdig fordeling.

361 Næringspolitikken må ses i sammenheng med klima, miljø, transport, bolig, utdanning og
362 arbeidsliv. Oslo må legge til rette for et mangfoldig næringsliv med gode rammer for små og
363 mellomstore bedrifter, gründere, lokalt eierskap, industrimiljøer, håndverksfag og seriøse
364 arbeidsgivere.

365 Rettferdig grønn omstilling må skje sammen med ansatte og tillitsvalgte. Ny teknologi,
366 digitalisering og klimatiltak må brukes til å skape bedre tjenester, lavere utslipp og trygge
367 arbeidsplasser, ikke til å svekke arbeidsvilkår eller presse ansatte ut.

368 En framtidsrettet by må også være en by det går an å jobbe i. Hjemmetjenesten, håndverkere,
369 vaktmestere, tekniske tjenester, varelevering og andre yrkesgrupper må kunne utføre oppgavene
370 sine effektivt. Klima- og miljøtiltak må derfor kombineres med praktiske løsninger for nødvendig
371 yrkestrafikk, parkering og tilgang til borettslag, gater og bygg. Gode klimatiltak skal gjøre byen
372 bedre, ikke vanskeligere å drifte.

373 Oslo må sikre nok næringsarealer og praktiske arbeidsplasser i byen. En by kan ikke bare bestå av
374 kontorer, serveringssteder og boliger. Den trenger verksteder, håndverk, logistikk, produksjon,
375 service, reparasjon, kulturproduksjon og praktiske fagmiljøer.

376 De rødgrønne partiene må gå til valg på å:

- 377 • føre en aktiv næringspolitikk som skaper trygge arbeidsplasser og verdiskaping
- 378 • sikre nok næringsarealer til håndverk, industri, logistikk, kulturproduksjon og praktiske fag
- 379 • se næringspolitikk i sammenheng med klima, miljø, transport og bolig
- 380 • sikre at grønn og teknologisk omstilling skjer i samarbeid med ansatte og tillitsvalgte
- 381 • sikre praktiske løsninger for nødvendig yrkestrafikk, varelevering og tjenestebiler i byen
- 382 • sørge for at klima- og miljøtiltak utformes i dialog med arbeidslivet og dem som faktisk skal
- 383 utføre tjenester i byen
- 384 • bruke kommunens innkjøp og eierskap til å støtte seriøse, lokale og bærekraftige
- 385 virksomheter
- 386 • legge til rette for næringsarealer nær kollektivtransport og miljøvennlige transportårer
- 387 • gi lokalt næringsliv reelle og rettferdige muligheter i offentlige anbud
- 388

389 Kultur, frivillighet og fellesskap

390 Kultur er arbeid, demokrati, fellesskap og beredskap. Oslo trenger et sterkt kulturliv i hele byen,
391 med gode rammer for både institusjoner, frivillighet, teknikere, kunstnere, scenearbeidere og
392 frilansere.

393 Kulturarbeidere har ofte utrygge inntekter, kombinasjonsstillinger og svakere sosialt
394 sikkerhetsnett enn andre arbeidstakere. Oslo kommune kan ikke løse alt alene, men kan være en
395 tydelig stemme for bedre trygghet nasjonalt, samtidig som kommunen fører en aktiv lokal
396 kulturpolitikk.

397 Oslo Nye Teater og andre viktige kulturinstitusjoner må sikres rammer som gjør at de kan oppfylle
398 samfunnsoppdraget sitt. Kutt i kultur rammer ikke bare publikum, men også ansatte, frilansere,
399 barn og unge og byens demokratiske møteplasser.

400 Frivilligheten, idretten, bibliotekene og kulturarenaene er avgjørende for å bygge fellesskap. De gir
401 folk steder å møtes, delta og bidra. Slik forebygges ensomhet, utenforskap og polarisering.

402 De rødgrønne partiene må gå til valg på å:

- 403 • styrke kulturlivet i hele Oslo
- 404 • sikre forutsigbare rammer for viktige kulturinstitusjoner
- 405 • styrke vilkårene for kulturarbeidere, teknikere, frilansere og selvstendig næringsdrivende
- 406 • jobbe opp mot staten for bedre sykepenge-, pensjons- og NAV-ordninger for
407 kulturarbeidere
- 408 • sikre at barn og unge har tilgang til kulturtilbud uavhengig av familiens økonomi
- 409 • bruke bibliotek, kulturarenaer og frivillighet som møteplasser mot utenforskap
- 410 • styrke frivillighet, idrett og kultur som del av byens forebyggende arbeid
- 411 • gjenoppbygge Oslo Nye Teaters økonomi og flytte tilskuddet ut av den søkbare
412 tilskuddsordningen på kap. 500, og legge det inn som et enkelttilskudd på en egen post på
413 budsjettet.
- 414

415 Kollektivtransport, jernbane og infrastruktur

416 Oslo og regionen rundt er avhengig av et kollektivsystem som fungerer. Folk må kunne stole på
417 buss, trikk, T-bane og tog. Når kollektivtransporten svikter, rammer det arbeidsfolk, studenter,
418 familier og de med dårligst råd hardest.

419 Oslo fungerer heller ikke uten arbeidskraft fra nabokommunene og resten av
420 hovedstadsregionen. Hver dag pendler mange inn til byen for å holde hjulene i gang i helse,
421 omsorg, bygg, service, transport, handel, kultur og andre viktige næringer. Derfor må Oslo ha et
422 tett samarbeid med Akershus om kollektivtransport, samferdsel, arealpolitikk og infrastruktur.

- 423 Oslo må jobbe for bedre finansiering av kollektivtransporten, mer forutsigbar drift, bedre
424 vedlikehold og sterkere offentlig styring. Kollektivtransport er både klimapolitikk,
425 fordelingspolitikk, arbeidslivspolitik og beredskapspolitik. Når kriser oppstår, må folk, varer,
426 tjenester og nøkkelpersonell kunne komme fram.
- 427 Ruter er et viktig verktøy for å sikre et godt kollektivtilbud i Oslo og Akershus. Samtidig må eierne
428 (Oslo og Akershus) bruke makten sin tydeligere. Konsulentbruken i Ruter må reduseres, og mer
429 kompetanse må bygges opp internt. Oslo må også bruke eierskapet sitt til å sikre at ansatte, også
430 hos selskaper som kjører på oppdrag for Ruter, får bedre muligheter til medbestemmelse,
431 involvering og innflytelse over egen arbeidshverdag.
- 432 Rekruttering av bussjåfører og andre viktige yrkesgrupper i kollektivtransporten må prioriteres. Et
433 godt kollektivtilbud forutsetter nok fagfolk, gode arbeidsvilkår, seriøse anbud, lærlinger, HMS og
434 arbeidstidsordninger som gjør det mulig å stå i jobben over tid.
- 435 Jernbanen er avgjørende for hele hovedstadsregionen. Oslo bør være en tydelig stemme for bedre
436 punktlighet, økt kapasitet, ny Rikstunell, videre utvikling av InterCity og en mer samlet og offentlig
437 styrt jernbane.
- 438 Oslo må støtte tiltak som flytter mer person- og godstrafikk fra vei til bane og kollektivtransport.
439 Samtidig må byen ha smidige løsninger for den biltrafikken som faktisk er nødvendig, både for
440 personer, tjenester og gods. En god samferdselspolitikk må både kutte utslipp, sikre
441 framkommelighet og gjøre det mulig å drifte byen effektivt.
- 442 Anbudsregimet innen persontransport må i langt større grad vektlegge kvalitet, kompetanse,
443 arbeidsvilkår, HMS, klima, miljø og beredskap. Det må stilles krav om lærlinger og seriøse
444 arbeidsvilkår i kollektiv- og transportanbud.
- 445 De rødgrønne partiene må gå til valg på å:
- 446 • sikre et kollektivtilbud folk kan stole på
 - 447 • jobbe for bedre statlig finansiering av kollektivtransport i hovedstadsregionen
 - 448 • prioritere vedlikehold, punktlighet og kapasitet, også med tanke på beredskap
 - 449 • redusere konsulentbruken og bygge opp mer internt kompetanse i Ruter og aktuelle
450 jernbaneselskaper.
 - 451 • bruke eierskapet i Ruter til å styrke medbestemmelse for ansatte, også hos
452 operatørselskapene
 - 453 • sikre rekruttering av nok bussjåfører og andre viktige yrkesgrupper i kollektivtransporten
 - 454 • støtte arbeidet for en mer samlet og offentlig styrt jernbane
 - 455 • jobbe for ny Rikstunell og nødvendige jernbaneinvesteringer
 - 456 • sikre smidig avvikling av nødvendig biltrafikk for personer, tjenester og gods
 - 457 • sikre at kollektivpolitikken bidrar til sosial utjevning og lavere utslipp
 - 458 • stille tydelige seriøsitetskrav i anbudsprosesser

- jobbe for økt positivitet blant Oslos befolkning til pågående og kommende jernbaneprosjekter, ved blant annet tidlig involvering av berørte parter i for eksempel boligområder.

Hat, diskriminering og inkluderende fellesskap

Oslo skal være en by der alle kan delta trygt i arbeidsliv, skole, lokalmiljø og demokrati. Arbeidet mot hat, fordommer og diskriminering må forankres i praksis, ikke bare i planer.

Arbeidslivet må være en hovedarena i dette arbeidet. Oslo kommune må som arbeidsgiver, innkjøper og tjenesteyter stille tydelige krav til inkludering, ledelse, medbestemmelse og oppfølging. Tillitsvalgte må involveres i arbeidet mot diskriminering på arbeidsplassene.

Skolen, bibliotekene, fritidsklubbene, idretten og kulturarenaene er viktige demokratiske møteplasser. De må styrkes som arenaer for inkludering, fellesskap og forebygging av ekstremisme. Ungdom som står i fare for å falle utenfor, må møtes med fellesskap, arbeid, utdanning og trygge voksne.

Dette må også gjelde leverandører og tjenester kommunen kjøper inn. Oslo kommune må stille krav til inkluderende praksis og arbeid mot diskriminering også hos sine leverandører. Slik kan kommunen bruke sin rolle som innkjøper til å styrke et seriøst og inkluderende arbeidsliv i hele verdikjeden.

De rødgrønne partiene må gå til valg på å:

- styrke arbeidet mot hat, fordommer og diskriminering i arbeidslivet
- sikre at handlingsplaner følges opp i praksis i kommunens virksomheter
- involvere tillitsvalgte i arbeidet mot diskriminering
- styrke skolenes arbeid med demokrati, inkludering og antirasisme
- bruke bibliotek, fritidsklubber og kulturarenaer som aktive inkluderingsarenaer
- styrke forebyggende arbeid mot ekstremisme, særlig blant ungdom
- stille tydeligere krav til inkludering og antidiskriminering i kommunale anskaffelser

Avslutning

Oslo trenger en ny politisk retning. En retning som setter arbeidsfolk, fellesskap og offentlige tjenester først. En retning som bygger sterke bydeler, satser på forebygging, sikrer seriøst arbeidsliv og gir flere unge en vei inn i utdanning og arbeid.

De rødgrønne partiene bør gå til valg på å ta styringen tilbake. Oslo skal ikke styres gjennom kutt, anbud og ansvarspulverisering. Oslo skal styres demokratisk, med sterke fagmiljøer, ansatte som blir lyttet til, og politikere som tar ansvar.

493 Fellesskapets penger skal bygge fellesskapets tjenester. Oslo skal være en by der vanlige folk kan
494 bo, arbeide, lære, delta og leve gode liv.

495 Det krever politisk vilje. Det krever samarbeid med fagbevegelsen. Og det krever at venstresiden
496 står sammen om en tryggere, mer rettferdig og mer framtidsrettet by.